

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
Kód ITMS: 26130130051 číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Mgr. Irena Balážová

Z rozprávky do rozprávky 1. časť
Paramisatar andre paramisi 1. ktor

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Irena Balážová

Kontakt na autora UZ: ZŠ s MŠ Vydrník
irena.balazova@centrum.sk

Názov: **Z rozprávky do rozprávky 1. časť**

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Helena Slobodníková

Preklad: Anna Balogová

ISBN 978-80-565-1222-7

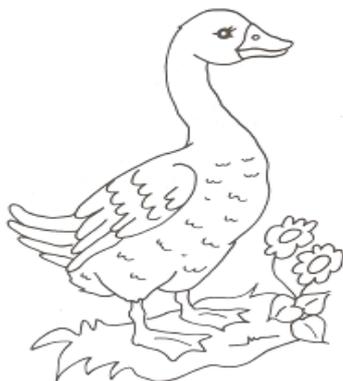
Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

MIRO MACIKOS - *medvedica*

1. Phen so dikhes pro kipici (save hrački) Ker kerika-*zakružkin* zejñi pastelkaha odi hračka, pal savi vakerahas andre paramica.
2. Dikh pro kipocis u phen so kerel o macikos. Feštejnin-*mal'in* peske avri le plišovo macikos.
3. Vaker palo kipici save dikhes andro blakici u prečjakrin oda so odoj namušinel te avel.

3. Katka s macikom na prechádzke stretli niektoré zvieratká. Poznáš ich?
 Pomenuj obrázky zvieratiek a vyfarbi ich podľa predlohy (vzoru).

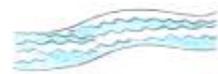
E Katka peskere macikoha arakhľa pro dromoro, pre prechadzka kale šukare alaten-zvjeratken.
 Prindžares len? Vaker pala lende u feštejin-*mal'in* o kipici avri avke, sar hine feštejimen-*mal'imen* pre
 čačikaňi sera.

TRI MALÉ MAČIATKA

1. Ujo maliar zabudol dvom mačiatkam dokresliť niektoré časti tela. Dokreslí mačiatkam chýbajúce časti tela. Vyfarbi mačiatka rovnako ako v rozprávke.

2. Pomenuj zvieratka na obrázkoch. Červenou pastelkou spoj správne dvojice:
Kto skočil do múky? Kto skočil do rúry z pece? Kto plával v rieke?

3. Nájdi, ktoré kľbko patrí mačiatku so žltou mašľou, mačiatku s modrou a mačiatku s červenou mašľou. Použi rovnakú pastelku akú má mašľu.

TRIN CIKNE MAČKICI

- O bačis maľaris bisterďa te dorajzoľinel le mačkicenge khotorora lengere deštenge. Dorajzoľin le mačkicenge tu o deštora. Feštejin-mal'in len avri avka sar andre paramica.
- Vaker palo o altatici save dikhes pro kipici. Ľoli pastelkaha spojini ola čačikane jekhetanibneskre- keteša:
Ko chuřila andro aro? Ko chuřila pjeckatar andre rura? Ko land'olas andre jarkica?
- Arakh savo kľbos hi la mačkicakero savo hin šargo motilikos pre meň, mačkicake le kiko-belavo motilikoha thaj la mačkicake le loľo mitilikoha. Ker lenge jekhetaniben ajsi pastelkaha savi barva hi len o motilika.

Prezri si obrázok a odpovedaj na otázky.

Koľko je mačiatok?
Je na obrázku myška?

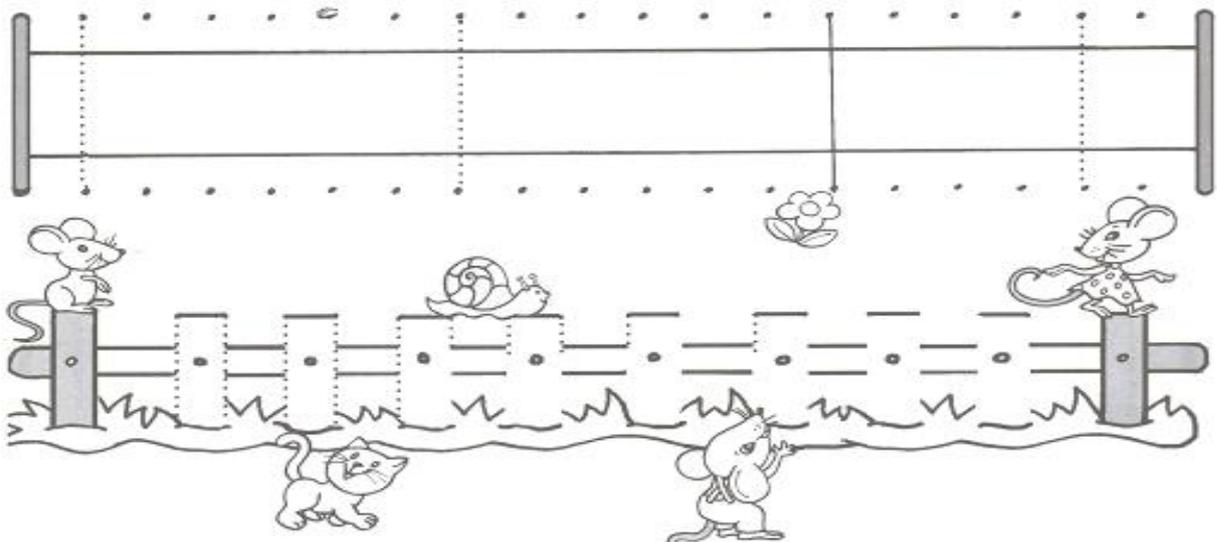
Kde sedí mačiatko?
Koľko je stromov?

Akej farby býva slniečko?
Má domček komín?

Vymaľuj obrázok určenými farbami podľa skutočnosti.

2. Pomocou prerušovaných čiar a bodov pospájaj doštičky na plotoch a vymaľuj ich. Doplň obrázok ďalšími kvietkami.

1. Dikh peske o kipocis u phen pale pro phučavibena:

Keci hin mačkici?
Hin pro kipocis e miškica?

Kaj bešel e mačkica?
Keci hi akadaj rukha-agaci?

Sar hi barvimen o khamoro?
Hi le kherores kominos?

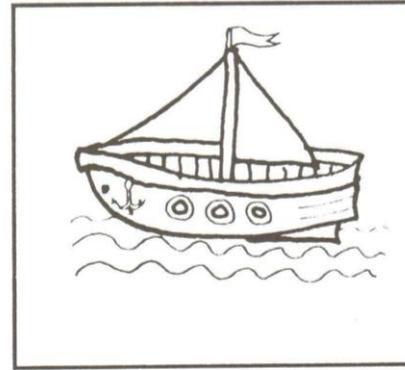
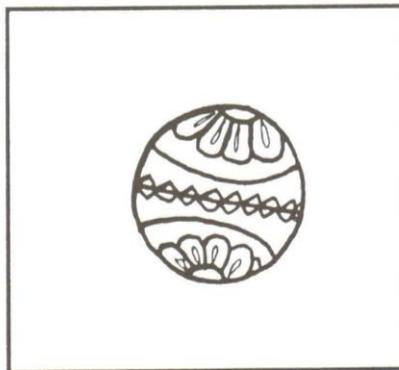
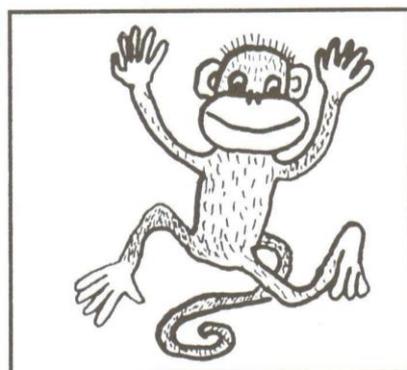
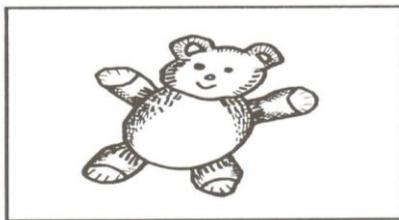
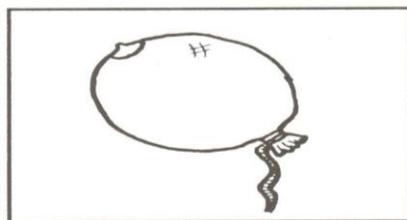
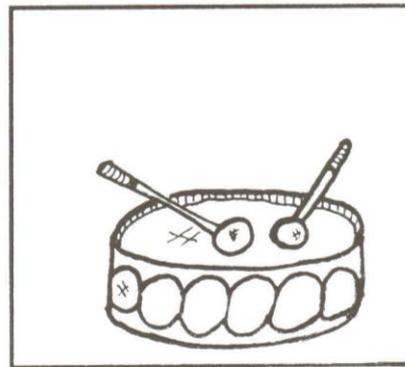
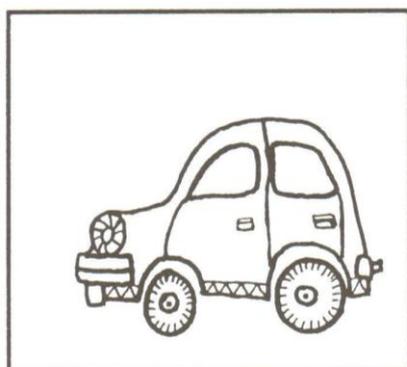
Feštejin – maľin avri o kipocis akale barvenca save čačo sikaven pes barvenca.

2. Šegitin – ažutin, pomožin peske le bodkneca, thaj čjarkenca, ker jekhatañiben le irashiha pala lende kana cirdeha palo deskici u kereha plotos kaleha. Feštejin – maľin pajk avri. Dorajzoľin mejk ke leste varekeci viraga-lulud'ora.

ZABUDNUTÉ HRAČKY PROBISTERDE HRAČKI

Vyfarbi obrázky - na ktoré ukazujeme slovom – ten – zelenou farbičkou.
 - na ktoré ukazujeme slovom – tá – červenou farbičkou.
 - na ktoré ukazujeme slovom – to – modrou farbičkou.

Feštejin - *mal'in avri o kipici*: pre save sikhavas laveha – oda – zejñi farbičkaha
 pre save sikhavas laveha – odi – ľoli farbičkaha
 pre save sikhavas laveha – akada – kiki-*belavo* farbičkaha

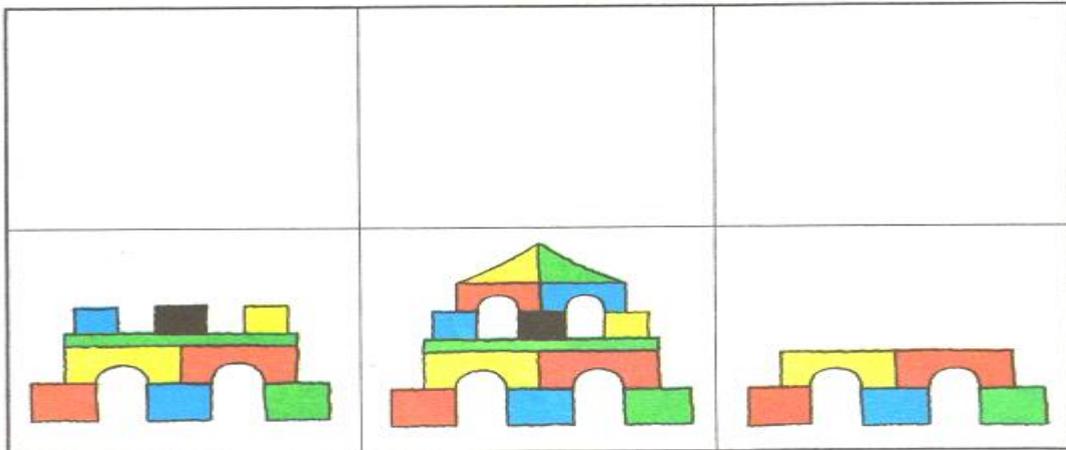

Moje hračky

1. Pomenuj hračky.
2. Modrou pastelkou ohranič hračky pre chlapcov – dopravné prostriedky;
 - červenou pastelkou ohranič hračky pre dievčatá - bábiky;
 - zelenou pastelkou ohranič plyšové hračky;
 - žltou pastelkou ohranič hračky pre šport - lopty;
 - hnedou pastelkou ohranič stavebnicové hračky.

3. Psíček s mačičkou chceli stavať z lega domček, nevedeli ako začať. Pomôž im a určí postup stavania. Ktorý obrázok je prvý a ktorý posledný? Rozstrihaj obrázok a správne nalep.

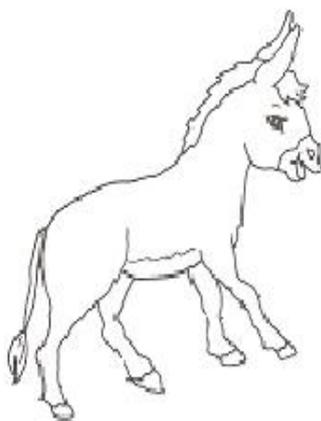

MIRE HRAČKI

1. Vaker palo hrački save dikhes
2. Kiki-belavo farbičkaha ker jekhetañiben ole hračkenge savenca pes bajinen o čhavore /motoris, vonatos..
 - loli farbičkaha ker jekhetañiben ole hračkenge savenca pes bajinen o čhajora /babiki..
 - zejñi farbičkaha ker jekhetañiben ole hračkenge save hine plištostar kerde
 - šarga farbičkaha ker jekhetañiben ole hračkenge savenca pes bajinen o špotri - lobda
 - barnasna farbičkaha ker jekhetañiben ole hračkenge savenca pes bajinen o čhavore /skladačkici - zarakinkerde
3. O rukonoro la mačkicaha kamenas te ačhavel kheroro le legostar, no nađžanenas sar oda ste keren. Šegitin- pomožin lenge. Savo kipocis ela eršejno u savo paluno? Rozčhineger o kipocis u čačikanes, sar kempel lepin andro blakici.

VELKÁ REPA

1. Pomenuj všetky zvieratká.
2. Vyfarbi zvieratká, ktoré pomáhali dedkovi ťahať repu.

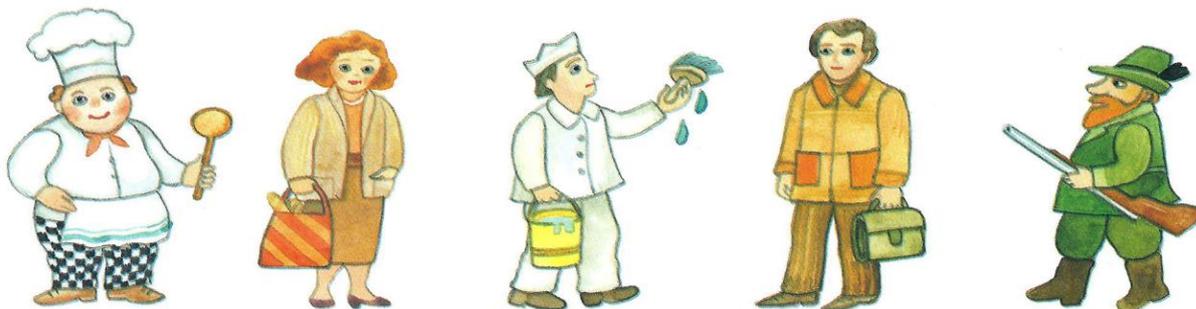

BARI REJPA

1. Vaker palo o savore alatice save dikhes pro kipocis
2. Feštejin – *mal'in* avri ole alatice- zvjeratken save šegitinenas – pomožinenas le papuske te cirdel e rejpa.

KTO PATRÍ DO RODINY

1. Spoj čiarou – obrázky ľudí s domčekom, ktorí patria do tvojej rodiny.
Dokreslí drevený plot a vyfarbí obrázky.
2. Pomenuj ostatných ľudí na obrázkoch a povedz čo robia (aké majú povolanie).

KO HIN FAMEĽIJATAR

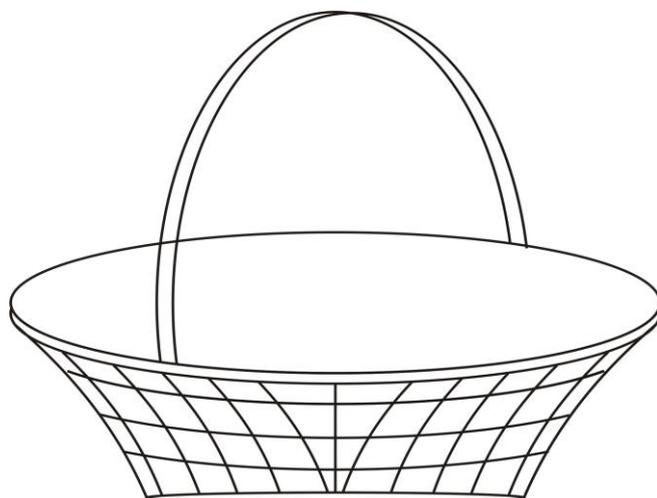
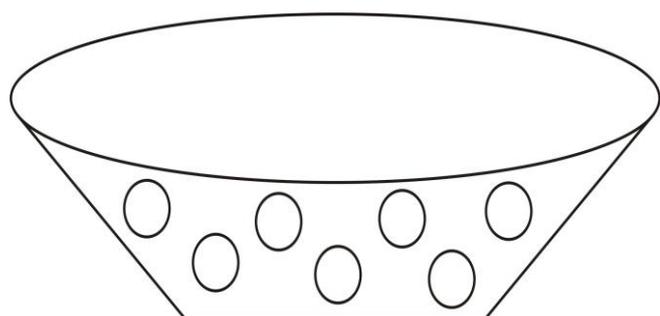
1. Ker jekhetañiben čjaraħa khataro kipocis manušeške ko kheroro, savo hin andre fameĽija.
Do rajzoĽin o kaštuno plotos u feštejin – *maĽin* avri o kipici.
2. Vaker te palo ola aver manuša, save hin akadaj rajzoĽimen u phen savi buĽi jojn keren.

REPA – ovocie alebo zelenina?

1. Pomenuj ovocie a zeleninu na obrázkoch.
2. Červenou pastelkou daj ovocie do misky a zelenou pastelkou zeleninu do košíka.
3. Čo je repa: *ovocie alebo zelenina*? Správne spoj žltou pastelkou.

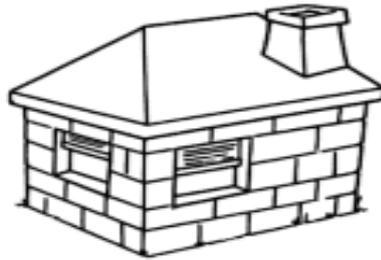
REJPA – ovocje vaj zeleňina?

1. Vaker savi zeleňina thaj ovocje dikhes pro kipici.
2. Ľola farbičkaha thov o ovocje andre miska-čaroro u zejňi pastelkaha e zeleňina.
3. So hi e rejpa: ovocos vaj zeleňina? Čačipnaske ker jekhetaňiben la šarga farbičkaha.

TRI PRASIATKA

1. Prvé - najmladšie prasiatko **Nif – nif** má oblečené **modré nohavice**, rovnakou pastelkou prirad' jeho domček.
2. Druhé – stredné prasiatko **Ňuf – ňuf** má **zelené nohavice**, rovnakou pastelkou prirad' jeho domček.
3. Tretie - najstaršie prasiatko **Ňaf – ňaf** má **červené nohavice**, rovnakou pastelkou prirad' jeho domček.

Ňuf - ňuf

Nif - nif

Ňaf - ňaf

TRIN BALORE

1. Eršejno - nek terneder baloro o Nifos – hi les kiki-*belavo* cholov, la farbičkaha isto barvaha sar lekseri cholov hiñi ker jekhetañiben katar leste či ko leskero kheroro.
2. Dujto- maškarutno baloro o Ňufos – hi les zejñi cholov, la farbičkaha isto barvaha sar lekseri cholov hiñi ker jekhetañiben katar leste či ko leskero kheroro.
3. Trinto - nek phureder baloro o Ňafos – hi les lol'i cholov, la farbičkaha isto barvaha sar lekseri cholov hiñi ker jekhetañiben katar leste či ko leskero kheroro.

TRI PRASIATKA A VLK

1. Nájdi obrázok domčeka, ktorý bol najlepši na bývanie a spoj pastelkou s obrázkom prasiatok.
2. Nakreslí hviezdičku nad domčekom, ktorý vlk ako prvý rozfúkol.

TRIN BALORE THAJ O VLKOS –vešuno rukono

1. Arakh oda kipocis pre savo hino rajzol'imen oda kheroro savo sas pro bešiben nek feder, u pjak ker jekhatñiben la farbičkaha ko oda baloro savo kerďa peske akada kheroro.
2. Rajzol'in čercheñori - čilagica upral ole kheroreske, savo o vlkos sar eršejno phurďa tele – rozphagerďa les.

ČERVENÁ ČIAPOČKA

1. Pomenuj obrázky a pomôž Červenej čiapočke vybrať zdravé jedlo pre starú mamu.
Spoj čiarou zdravé potraviny s košíkom.
2. Vyfarbi obrázok Červenej čiapočky so starou mamou.

E LOLI ČJAPOČKA

1. Phen so dikhes pro kipici u šegitin, pomožin la Lola čjapočkake te kidel avri sasto chaben vaš lakeri phuri dajori. Kerj jekhetañiben la čjaraħa – o sasto chaben ko koħaris.
2. Feštejin – *mal'in* avri o kipocis kaj hine khetane e l'oli čjapočka la phura dajoraha.

Červená čiapka a cesta k babke

- Určí, cestu k babke - **krátku** - **dlhšiu** - **najdlhšiu**:
 - **žltou** pastelkou nakreslí cestu **vlkovi** ;
 - **červenou** pastelkou nakreslí cestu **Červenej čiapke**;
 - **zelenou** pastelkou nakreslí cestu **horárovi**.
- Povedz, kto išiel po **rovnej** ceste a kto po **krivej (kľukatej)** ceste?

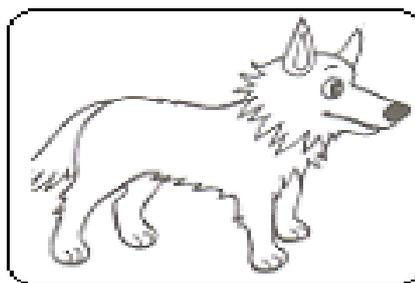
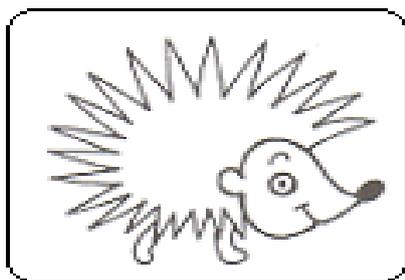
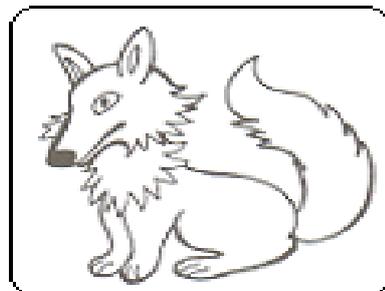
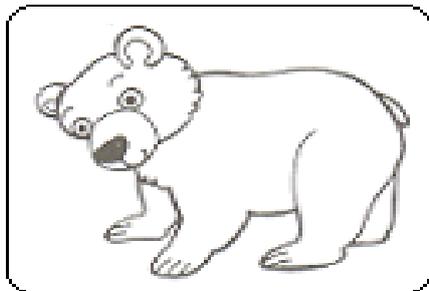

E LOLI ČJAPOČKA THAJ O DROMORO KE LAKERI PHURI DAJORI

- Ker , dromoro ke phuri dajori – charňi – dugeder - nek dugeder:
 - la šarga pestelkaha rajzoľin o drom ko vlkos,
 - la lovl'i pestelkaha rajzoľin o drom saveha džal e Loli čjapočka,
 - la zejňi pestelkaha rajzoľin o drom saveha džal o horaris/o *vešutno*,
- Phen ko lendar džalas rovnones u ko bange dromeha

KOZA ODRATÁ A JEŽ

1. Koza odratá sa nast'ahovala do domčeka lesného zvieratká.
Označ hviezdičkou zvieratko, komu domček patrilo.
2. Označ dvoma hviezdičkami zvieratko, ktoré kozu vyhnalo z lesného domčeka.
3. Vyfarbi si obrázky zvieratiek.

E KEČKA PRE JEP AŠ SERA DUKHAĐI THAJ O JEŽKOS

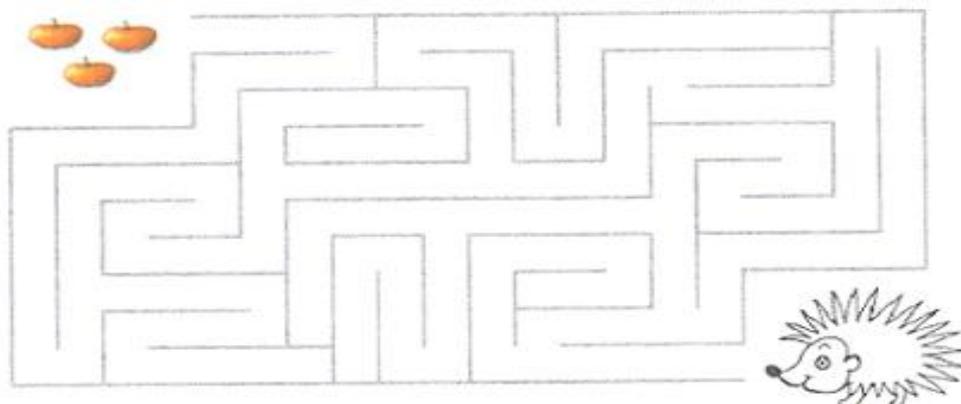
1. E Kečka pre jepaš sera dukhađi pes ispiđa te bešel andro kheroro vešuno alatoske-zvjeratkoske. Ker čerčeňori- čilagica pro oda kipocis, kaj hino rajzoľimen o alatoro-zvjeratkos, kaskero sas oda kheroro.
2. Ker duj čerčeňora- čilagici pro oda kipocis, , kaj hino rajzoľimen o zvjeratkos savo la kečkica čhiđa avri andralo *alateskero* - zvjeratkoskero kheroro.
3. Feštejin – *malin* peske avri savore kipici.

Koza odratá a jež

1. Vytvor dvojice: Čo chutí zvieratkám.

2. Nájdi ježkovi cestu, ktorou sa dostane k jablkám.

3. Vymaľuj hnedou pastelkou ježkov, ktorí idú doľava a žltou pastelkou ježkov doprava.

E KEČKA PRE JEP AŠ SERA DUKHAĐI THAJ O JEŽKOS

1. Ker dujdzaneskren- *keteša* : so rado chan o alatora- *zyjeratki*
2. Arak le ješkoske o drom saveha pes dochudela ko phaba
3. Feštejin- *malin* pastelkaha - barnasno barvaha le ješken, save džan bajogašno -ľavo - seraha u šargi pastelkaha ole ješkonen save džan čačičkano – *pravo* - seraha

O perníkovej chalúpke

1. V rozprávkovom lese vyfarbi lesné plody a ihličnaté stromy.
2. Nakreslí chodník k chalúpke.

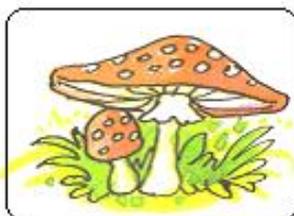
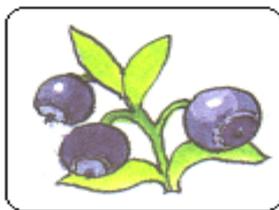
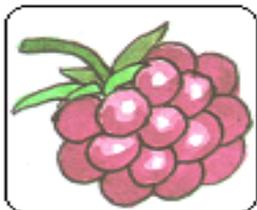

PALO O GULOŔO - MEDOVŇIKESKERO KHERORO

1. Andro paramisakero veš feštejin-mal'in avri o vešeskere plodici thaj o suvakere-ihličnato rukha-agaci
2. Rajzoľin o dromoro ko kheroro

LESNÉ PLODY

1. Povedz, čo mohli Janko a Marienka zbierať v lese okrem jahôd? Pomenuj obrázky.
2. Ako hovoríme plodom, ktoré rastú v lese?
3. Vyfarbi obrázok.

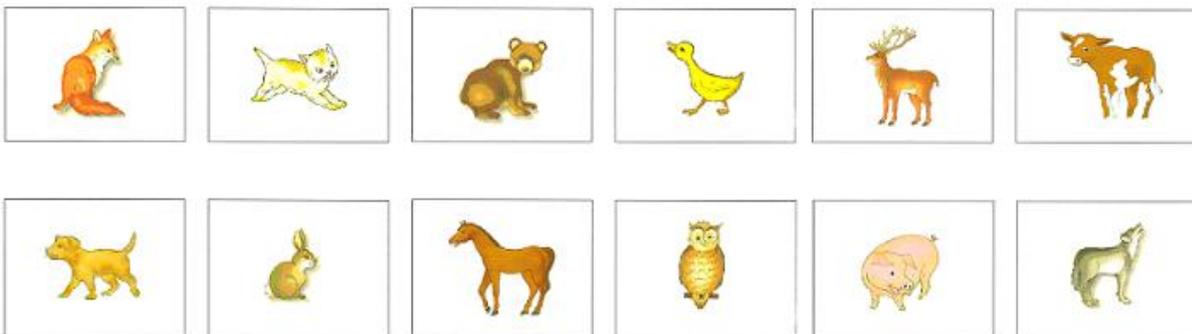
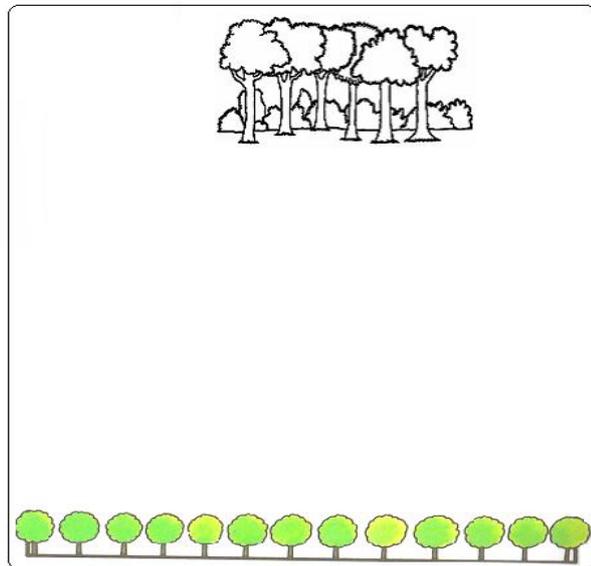
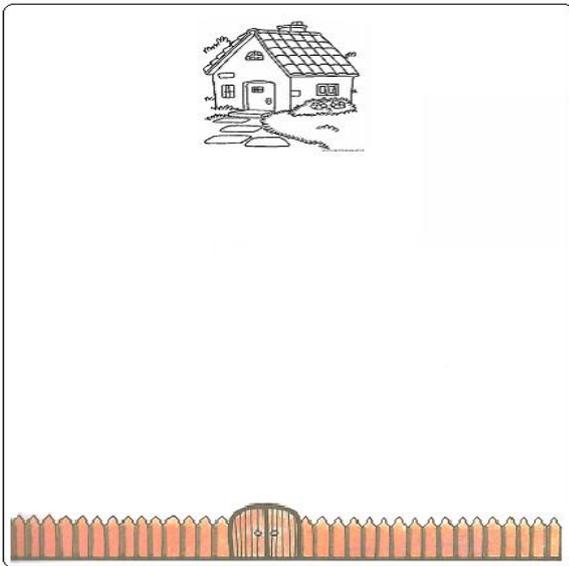
O VEŠESKERE PLODICI

1. Phen, so šaj o Jankus la Marjenkaha šaj kidenas andro veš, te na kidenas čak o jahodici? Phen so dikhes pro kipici.
2. Sar pes vičinne o plodici save baron andro veš?
3. Feštejin – *malin* avri o kipocis.

Pampúšik a zvieratká

Pampúšik na ceste do sveta stretol niektoré z týchto zvieratiek.

1. Na dolnom okraji sú obrázky zvieratiek, pomenuj ich.
2. Urči, ktoré sú domáce a ktoré lesné zvieratká.
3. Obrázky zvieratiek vystrihni a nalep ich do dvora alebo do lesa.

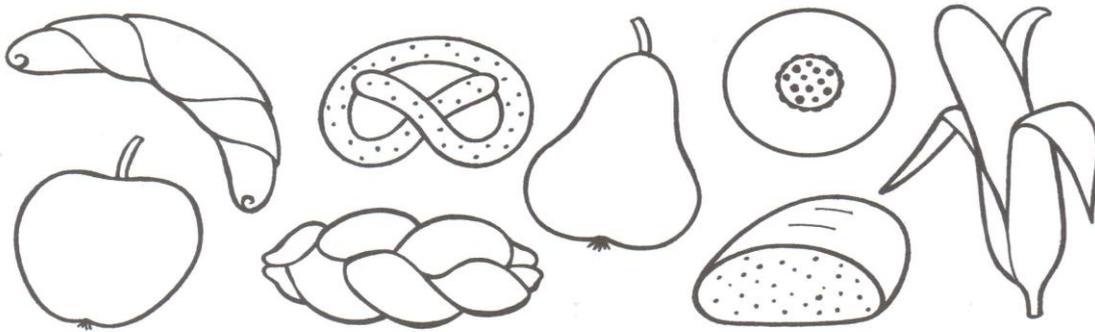
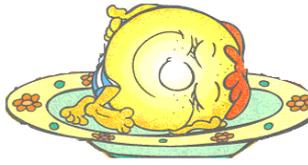

O PAMPUŠIKOS – BOKELICA

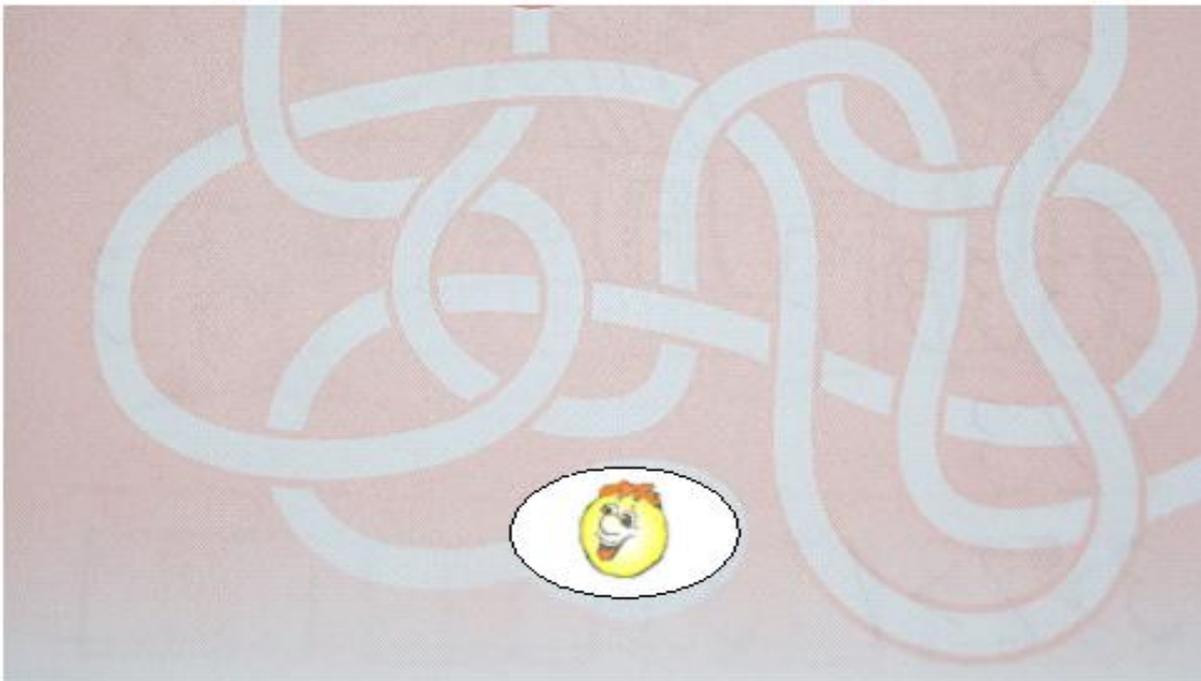
1. Vaker pala ola alatici-zvjeratki, save hine andre ola telune blakici. .
2. Save le alaticendar-zvjeratki hine ajse save dživen andro veša u save so dživen manušenca.
3. O kipoca čhin avri u lepin len ko kheroro vaj andro vešoro.

Chutný Pampúšik

1. Starenka upiekla Pampúšik z múky. Žltou pastelkou vyfarbi tie obrázky, ktoré sa pečú z múky. Pomenuj obrázky.

2. Ceruzou prejdí cestičku každého zvieratka a zisti, ktoré zvieratko zjedlo pampúšik. Správnu cestu vyznač zelenou farbičkou.

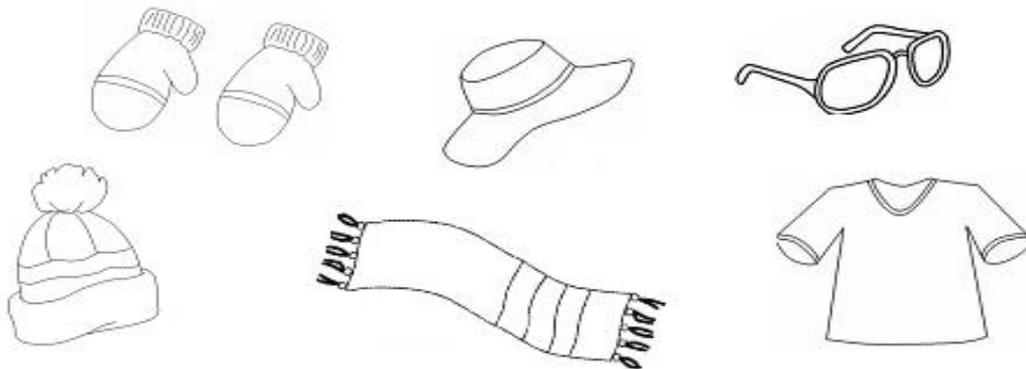

O LAČHO-CHUTNO PAMPUŠIKOS – BOKELICA

1. E phuri dajori pejka o Pampušikos – *bokelica* arestar. La šarga pastelkaha feštejin- *mal'in* avri ola kipici save pesk keren arestar. Vaker palo kipici.
2. Le irashiha-*ceruskaha* dža sako jekh dromoreha u phen savo alatocis chala o Pampušikos – *bokelica*. Pajk leskero drom fešetejin – *mal'iv* avri zejňi pastelkaha.

RUKAVIČKA

1. Roztried' oblečenie vhodné do teplého alebo chladného počasia.

2. Nájdi rukavice, ktoré k sebe patria, a správne ich vyfarbi pastelkami.
Rovnaké rukavice spoj čiarou (šnúrkou) aby sa nestratili. Zisti, ktorá rukavica nemá pár.

E RUKAVIČKA – VASTUŇI

1. Rozrakinkere akala kipici palo oda so pes uravel kana hi avri tato (*ňilaj*) u kana hin šil (*jevend*) aker palo kipici

2. Arakh ola rukavički – *vastune*, save ke peste pasinen u feštejin – *mal'in* pastelkenca len avri avka, sar len dikhes pro kipici. Ola save ke pestepasinen pro jekhetañipen len ker (*špargaha*) u ačhena tuke čak ola rukavici *vastune*, saven nane ke peste duj'i.

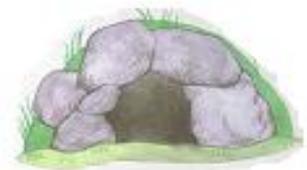
V tomto ročnom období sa niektoré zvieratká chystajú na zimný spánok. Hľadajú si lesné skrýše, aby prespali dlhú a chladnú zimu. Poznáš ich? Prečítam ti básničku a skús doplniť slovo namiesto obrázka.

Ja zaleziem medzi listy,
tam budem mať spánok istý!
Oznamuje malý
čo sa zgúľal dolu briežkom.

Vyberiem si pekný stromček,
tam vysoko je môj domček.
Kto to vraví?
práve zoskočila z kríčka.

Vysoký strom? To nie je
pre mňa, tam sa veru snívať nedá.
Ale v teplej skalnej skrýši
Bude ako v ríši.

Andre kajso počasis (sar hi avri?) pes imar varesave alatici-zvjeartki imar rakinen pro jevendeskero soviben. Roden peske varesave vešakere bunkri, cheva, kaj odoj te presoven o dugo, thaj šilalo jevend. Pregeneva tuke akana akadi basnička- poetiko lava u tu pajk dorakineha varesavo lav ko kipocis.